

Նոր ժամանակի կրթություն

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽՏԱՆՔ

Ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ազդեցությունը և դերը սովորողի
հոգեբանական զարգացման գործում

Առաքկա՝ Մաթեմատիկա

Հետազոտող ուսուցից՝ Սուսաննա Ղազարյան

Ուսումնական հաստատություն՝ Արտաշատի ավագ դպրոց

Բովանդակություն

Ներածություն

Համակարգիչը, համացանցը և երեխան:

Համակարգիչը որպես երեխայի օգնական:

Համակարգչի բացասական ազդեցությունը երեխայի վրա:

Երեխայի հոգեկան ու ֆիզիկական զարգացման օրինաչափությունները:

Համակարգչի վտանգը երեխայի հոգեկան առողջության վրա:

Համակարգչի , համացանցի դերը ուսուցման գործընթացում:

Ներածություն

Մենք ապրում ենք մի դարաշրջանում, որը կոչվում է բարձր տեխնոլոգիաների դար . XXI դարի սկզբին ժամանակակից կյանքը բավականին դժվար է պատկերացնել առանց օգտագործման տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ. Նորագույն տեխնոլոգիաները մարդկային կյանքի, ողջ հասարակության համար ստեղծել են նոր աշխարհ: Դրանք, հակառակ մեր ակնկալիքներին չեզոք միջոցներ չեն: Դրանք են թելադրում կյանքի ընթացքն ու ուղորդում ճանապարհը: Ներկա դարաշրջանում, մարդ արարածը մուտք է գործել տեխնոլոգիաների նոր դարաշրջան, որն արագ տեմպերով փոփոխության է ենթարկել նրա հասարակական կյանքը: Քաղաքական, տնտեսական, գեղագիտական, հոգեբանական, բարոյական, կրթական, հասարակական տեսանկյունից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների թողած ազդեցության հետևանքները խոր են այնքանով, որ մարդկային կյանքի և հոգու ոչ մի անկյունը զերծ չի մնացել այդ ազդեցությունից: Այսօր ակնհայտ է, որ քաղաքակրթության հետագա զարգացումը կախված է նրանից, թե ինչպես կկառուցվեն մեդիայի և մարդու, մեդիայի և մշակույթի, մեդիայի և կրթության հարաբերությունները: Միայն համատեղ ջանքերի շնորհիվ է հնարավոր լուծել այդ խնդիրները: Աշխատանքի նպատակն է.

Ուսումնասիրել նորագույն տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ազդեցությունը և դերը սովորողի հոգեբանական զարգացման գործում:

Հետազոտության խնդիրներն են՝

- Ուսումնասիրել թեմային առնչվող գիտաուսումնական գրականությունը,
- Անդրադառնալ ուսումնական գործընթացում նորագույն տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դերին ,
- Ներկայացնել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դերը ժամանակակից սովորողի հոգեկան նկարագրի ձևավորման գործում:

Համակարգիչը որպես օգնական

Լինելով 20-րդ դարի վերջի ամենաբարդ տեխնոլոգիաներից մեկը՝ այն միաժամանակ ամենատարածվածներից է, իսկ իր ապագա ազդեցությունների հնարավորությամբ՝ առաջինը: Երբ մարդկային գործունեության գրեթե բոլոր ձևերը այս կամ այն չափով միջնորդված են համակարգչային սարքավորումներով, այն դադարում է սուսկ հզոր տեխնիկական միջոց լինելուց և դառնում ընկերային կյանքի վրա մեծապես ազդող գործոն, արմատական հասարակական փոփոխությունների գորեղ խթան: Համակարգչի հիման վրա ուսման միջավայր ստեղծելու գաղափարը, որ հետագայում ծավալուն մշակումների առիթ տվեց, ձևավորվեց նաև շնորհիվ երեխայի իմացական զարգացման հոգեբանական տեսությունների: Սրանցից առավել հայտնիների թվում է շվեյցարացի հոգեբան Ժ. Պիաժեի մշակած տեսությունը: Համաձայն այս տեսության՝ երեխայի զարգացումը կատարվում է չորս փուլով, որոնցից յուրաքանչյուրում նա բնորոշվում է միանգամայն տարբեր իմացական հետաքրքրություններով ու միջավայրում գործելու եղանակներով: Երեխան պարզապես փոքրիկ մարդ չէ: Մեծանալիս նա կտրուկ կերպարանափոխությունների է ենթարկվում: Փուլերից յուրաքանչյուրը երեխայի ուսման տարբեր կազմակերպում և տարբեր միջավայր է պահանջում: Ահա այս միջավայրերը ստեղծելու առումով է, որ համակարգիչը մեծ հնարավորություններ է խոստանում: Մարդու միտքը միշտ ձգտում է ստեղծել ցանկացած գործունեության համար հարմար միջավայր, իսկ համակարգիչը առաջարկում է նախապես եւ մեծապես մշակված միջավայրեր : Վերջին տարիներին համակարգիչը դարձավ հասարակական կյանքի բոլոր ասպարեզների անբաժան մասը: Համակարգիչների ի հայտ գալը և կայծակնային տարածումը՝ տնտեսության զարգացման տեսանկյունից, անշուշտ, դրական երևույթ է, սակայն համակարգչային տեխնոլոգիաներից օգտվողների թվի աճի և համակարգչային համացանցի ընդլայնման հետ հանդիպում ենք նաև մարդու հոգեկան ոլորտի վրա համակարգչի բացասական ազդեցության երևույթների: Գիտատեխնիկական առաջընթացը նպաստել է համակարգչային տեխնոլոգիաների զարգացմանը՝ տեղեկատվությունը դարձնելով մարդու կյանքի անբաժանելի մասը: Համացանցն այսօր ոչ միայն կապ և տեղեկատվություն է տրամադրում, այլև այնտեղ արձարծվում և բարձրացվում են սոցիալ-մշակութային բազմաթիվ խնդիրներ, որոնց լուծումը հաղորդում է դրանց նոր

բովանդակություն: Համացանցը տեղեկատվության անփոխարինելի աղբյուր է ուսումնական և սոցիալացման տեսակետից: Համակարգիչը և բջջային հեռախոսը հնարավորություն են տալիս հաղթահարել մեկուսացումը և ձեռք բերել ընկերներ, խորհրդատվություն ստանալ մասնագետից առցանց (օն-լայն) ֆորումների միջոցով, կիսվել սեփական փորձով և ստանալ օգնություն կամ խորհուրդ նմանատիպ խնդիրների հետ բախվող որևէ անձից: Այսօր երեխան աշխարհը ճանաչում է համակարգչի միջոցով. խաղեր, մուլտֆիլմեր, նկարներ, բազմազան տեսանյութեր և այլն: Համացանցը և համակարգիչը օգտակար և անհրաժեշտ ինֆորմացիայի աղբյուր են: Տարբեր կենդանիների, հեքիաթային հերոսների պատկերներն ու նկարները, երեխաներին հուզող բազմաթիվ հարցերի, ինչո՞ւնների պատասխանները կարող են գտնվել համացանցում: Երեխաների ուշադրությունը, մտածողությունը, տրամաբանությունը կարելի է զարգացնել ճիշտ ընտրված խաղերի ու առաջադրանքների շնորհիվ:

Համակարգչի բացասական ազդեցությունը երեխայի վրա

Համացանցի լուրջ բացասական կողմերից մեկն այն է, որ այստեղ չի վերահսկվում ինֆորմացիան, չկան տարիքային սահմանափակումներ ու արգելքներ: Համացանցը լի է անորակ, չճշգրտված ինֆորմացիաներով, երոտիկ բնույթի նկարներով ու տեսանյութերով, որոնք կարող են կլանել անգամ հասուն ու գիտակից մեծահասակներին: Չի բացավում, որ երեխաները ևս նմանօրինակ ինֆորմացիաի հանդիպեն: Նախադպրոցական տարիքը, առավել ևս դեռահասության տարիքը սեռային ինքնագիտակցության, սեռական նույնականության ձևավորման, սեռային դերերի ու բնութագրերի յուրացման կարևոր շրջաններն են: Սեռերին ու սեռական կյանքին վերաբերող տեղեկատվության և տեսանյութերի, անատողջ փոխհարաբերությունների անարգելք ներկայացումը կարող է խեղաթյուրել դեռահասաների ու պատանիների սեռական ոլորտի մասին պատկերացումները, բացասաբար ազդել սեռական հասունացման ընթացքի վրա, բացասական հետևանքներ ունենալ տարիքին բնութագրական տվյալ ոլորտի նկատմամբ դրսևորվող գերուշադրության ու հետաքրքրության վրա, ընդհանրապես չձևավորված սեռական, սոցիալական, հոգեկան ոլորտների զարգացման ընթացքների վրա: Դեռահասաների, պատանիների ու երիտասարդների մոտ կախվածություններ են առաջանում սոցիալական ցանցերից, որոնք դարձել են հաղորդակցման այլընտրանքային ձևեր, ծանոթության և շփման հասանելի միջոցներ: Եվս մեկ խնդիր է համացանցային, բառապաշարը, որը հաճախ կարելի է հանդիպել մեկնաբանություններում: Շատ նյութերի, հոդվածների տակ ընդունված է մեկնաբանություններ կամ, այսպես ասած, քումենթներ գրել: Այդտեղ ազատություն է և իսկական խառնաշփոթություն. Այնտեղ կարելի է կարդալ անընդունելի արտահայտություններ, որոնք ընդունված չեն սովորական խոսակցությունների ժամանակ: Բայց չէ՞ որ մեր երեխաները բախվում են դրանց հետ, կարդում... Նրանք կարող են տարվել նաեւ, այսպես կոչված, «մեծահասակների համար» նախատեսված հայտարարություններով՝ անպարկեշտ նկարներով եւ հրավերներով, գովազդներով եւ խաղերով: Այդ խաղերն ինքնին մի ողջ հիմնախնդիր են երեխաների եւ նույնիսկ մեծահասակների համար: Այսօր որոշ երկրներում կան որոնման յուրատեսակ համակարգեր՝ նախատեսված երեխաների համար: Գերմանիայում, օրինակ,

ստեղծվել է fraqFINN որոնման համակարգը՝ նախատեսված երեխաների համար: Այդ որոնող համակարգը ստուգում է եւ արգելում անպատշաճ բառերը, որոնք բերվում են որոնման ժամանակ: Այդ համակարգում աշխատում են մասնագետներ եւ գիտնականներ, մանկավարժներ, և բացառվում է որեւէ անպատշաճ կայք, որը դուրս շարտվում:

Ամեն նոր օր աշխարհը մարդուն ներկայանում է նոր դեմքով, ամեն օր նոր իրավիճակ է ստեղծվում, որում իր գոյությունը պահպանելու, ստեղծված պրոբլեմները լուծելու համար յուրաքանչյուր անհատ պիտի իրադրությունը վերլուծելու, իմաստավորելու և համապատասխան վճիռներ կայացնելու կարողություններ ունենա: Կյանքը հասարակությանն ապրելու և գործելու նոր ռազմավարության է պարտադրում: Այդ նոր ռազմավարության մշակումն էլ ամենաընդհանուր իմաստով կազմում է ժամանակակից կրթական քաղաքականության բովանդակությունը: Այս երևույթներն ամենայն խորությամբ դրսևորվում են զարգացած Արևմուտքի երկրներում: Սակայն ընթացող և օրըստօրե թափ առնող գլոբալացման գործընթացները տեղ չեն թողնում մտածելու, որ դրանք կատարվում են այլ աշխարհում և մենք անհանգստանալու հիմքեր չունենք: Մենք քայլ առ քայլ ներգրավվում ենք այդ գործընթացներում, ինչը պարտադրում է համաքայլ ընթանալ ընդհանուր զարգացումներին և երբեմն լուծել խնդիրներ, որոնք մեր ապագային են վերաբերում ավելի, քան ներկային: Ընթանում է կրթական համակարգերի այս կամ այն չափով դիմագրկման գործընթաց: Բայց, զարգացած երկրների փորձի, իրականացվող բարեփոխումների ուսումնասիրությունը պարզ ցույց է տալիս, որ ոչ մի երկիր կամավոր իրեն չի հանձնում համահարթեցման ու միասնացման այս անողորմ տարերքին: Յուրաքանչյուրն ուզում է իրեն տեսնել այդ միավորման մեջ, բայց, տեսնել որպես ինքնուրույն արժեք ունեցող, ամբողջին իր սեփական ներդրումը բերող և դրանով իսկ իր ինքնությամբ ներկայացող երկիր: Միայն այդպես, միայն սեփական դիմագիծը պահպանելով, մենք կարող ենք դառնալ միասնական կրթական տարածության լիարժեք անդամ: Նոր ժամանակների առանձնահատկություններից մեկն այն է, որ իրականության բոլոր ոլորտներում զարգացման տեմպերն արագանում են. մեր աչքի առաջ հնանում են գիտելիքները, տեխնիկան, աշխարհի մասին պատկերացումները, փոփոխվում են բարոյական

նորմերն ու բարքերը: Մարդը բառացիորեն հայտնվել է տեղեկատվական հեղեղում, որի հորձանքներին դիմակայելը դարձել է կենսական խնդիր: Այս պայմաններում սովորողներին հաղորդել որոշակի գիտելիքների գումար և ձևավորել ինչ-ինչ կարողություններ միանգամայն անօգուտ է: Անհրաժեշտություն է առաջանում նախևառաջ սովորողների մեջ ամրապնդել այն համոզմունքը, որ հասարակության ակտիվ անդամ դառնալու և տարազան գործընթացներից անմասն չմնալու համար նրանց հարկավոր է ամբողջ կյանքում սովորել: Եվ դպրոցի խնդիրն է աշակերտի մեջ ձևավորել նրա շարունակական կրթության հնարավորությունն ապահովող անձնային և ինտելեկտուալ որակներ:

Երեխայի հոգեկան ու ֆիզիկական զարգացման օրինաչափությունները:

Երեխան ամենից առաջ զարգացող էակ է և զարգացումն այդ ենթակա է քիչ թե շատ կոշտ օրինաչափությունների: Յուրաքանչյուր տարիքում մարդը հասնում է զարգացման մի միջին մակարդակի, որն հնարավորություն է տալիս նրան յուրացնել- իմաստավորել աշխարհի մասին գիտելիքների ու հասկացությունների մի սահմանափակ ոլորտ: Այն բոլոր գիտելիքները, որոնք գտնվում են այդ ոլորտից դուրս՝ նա չի կարող յուրացնել, սեփականել: Բարդ ուսումնական ծրագրերն ու դասագրքերը այս գաղափարի անտեսման՝ մարդու ֆիզիկական և հոգեկան զարգացման օրինաչափությունների չիմացության ու չկիրառման արդյունք են: Մրանով է պայմանավորված հանրակրթական դպրոցներում ուսման հանդեպ սովորողների նկատելի անտարբերությունը: Տարիքային յուրաքանչյուր փուլ բնութագրվում է ոչ միայն իմացական զարգացման որոշակի պոտենցիալ հնարավորություններով, այլ նաև մտածողության տիպով: Այդ տիպի հաշվառումն ուսուցման պրակտիկայում անհրաժեշտ պայման է՝ կրթության յուրաքանչյուր աստիճանում զարգացման բավարար մակարդակ ապահովելու համար: Արդի աշխարհը գլոբալ զարգացումների, սրընթաց փոփոխությունների աշխարհ է. ոչ մի բան ապահովագրված չէ փոխվելու, հնանալու կամ վերանալու վտանգից: Տեղեկատվական պայթյունը հանգեցրեց տեղեկույթի ծավալի շեշտակի աճի. գիտական հայտնագործություններն աննախադեպ արագությամբ հաջորդում են մեկը մյուսին, զուգահեռաբար, առավել մեծ ընդգրկումով ու արագությամբ ընթանում է տեխնոլոգիական զարգացումը: Այս զարգացումները փոփոխություններ են մտցնում մարդկանց կենսակերպում ու աշխարհայացքում, խարխիվում են ավանդույթները, ձևավորվում են նոր արժեքներ: Մասնագիտությունների ցանկը տասը տարին մեկ 50 տոկոսով նորոգվում է: Այդպիսի հասարակության մեջ հաջողության հասնելու համար մարդն հարկադրված է պարբերաբար փոխել թե՛ իր աշխատատեղը, թե՛ որակավորումը:

Ամեն նոր օր աշխարհը մարդուն ներկայանում է նոր դեմքով, ամեն օր նոր իրավիճակ է ստեղծվում, որում իր գոյությունը պահպանելու, ստեղծված

պրոբլեմները լուծելու համար յուրաքանչյուր անհատ պիտի իրադրությունը վերլուծելու, իմաստավորելու և համապատասխան վճիռներ կայացնելու կարողություններ ունենա: Կյանքը հասարակությանն ապրելու և գործելու նոր ռազմավարության է պարտադրում: Այդ նոր ռազմավարության մշակումն էլ ամենաընդհանուր իմաստով կազմում է ժամանակակից կրթական քաղաքականության բովանդակությունը: Այս երևույթներն ամենայն խորությամբ դրսևորվում են զարգացած Արևմուտքի երկրներում: Սակայն ընթացող և օրըստօրե թափ առնող գլոբալացման գործընթացները տեղ չեն թողնում մտածելու, որ դրանք կատարվում են այլ աշխարհում և մենք անհանգստանալու հիմքեր չունենք: Մենք քայլ առ քայլ ներգրավվում ենք այդ գործընթացներում, ինչը պարտադրում է համաքայլ ընթանալ ընդհանուր զարգացումներին և երբեմն լուծել խնդիրներ, որոնք մեր ապագային են վերաբերում ավելի, քան ներկային: Ընթանում է կրթական համակարգերի այս կամ այն չափով դիմազրկման գործընթաց: Բայց, զարգացած երկրների փորձի, իրականացվող բարեփոխումների ուսումնասիրությունը պարզ ցույց է տալիս, որ ոչ մի երկիր կամավոր իրեն չի հանձնում համահարթեցման ու միասնացման այս անողորմ տարերքին: Յուրաքանչյուրն ուզում է իրեն տեսնել այդ միավորման մեջ, բայց, տեսնել որպես ինքնուրույն արժեք ունեցող, ամբողջին իր սեփական ներդրումը բերող և դրանով իսկ իր ինքնությամբ ներկայացող երկիր: Միայն այդպես, միայն սեփական դիմագիծը պահպանելով, մենք կարող ենք դառնալ միասնական կրթական տարածության լիարժեք անդամ: Նոր ժամանակների առանձնահատկություններից մեկն այն է, որ իրականության բոլոր ոլորտներում զարգացման տեմպերն արագանում են. մեր աչքի առաջ հնանում են գիտելիքները, տեխնիկան, աշխարհի մասին պատկերացումները, փոփոխվում են բարոյական նորմերն ու բարքերը: Մարդը բառացիորեն հայտնվել է տեղեկատվական հեղեղում, որի հորձանքներին դիմակայելը դարձել է կենսական խնդիր: Այս պայմաններում սովորողներին հաղորդել որոշակի գիտելիքների գումար և ձևավորել ինչ-ինչ կարողություններ միանգամայն անօգուտ է: Անհրաժեշտություն է առաջանում նախևառաջ սովորողների մեջ ամրապնդել այն համոզմունքը, որ հասարակության ակտիվ անդամ դառնալու և տարազան գործընթացներից անմասն չմնալու համար նրանց հարկավոր է ամբողջ կյանքում սովորել: Եվ դպրոցի խնդիրն է աշակերտի մեջ

ձևավորել նրա շարունակական կրթության հնարավորությունն ապահովող անձնային և ինտելեկտուալ որակներ:

Օրինակ, հանրահայտ է, որ մանկահասակ երեխայի մտածողությունն ակնառու-պատկերավոր (ո՛չ վերացական) բնույթ ունի: Սա նշանակում է, որ այս տարիքի երեխաների ուսուցումն արդյունավետ է եթե այն իրագործվում է պրակտիկ գործունեության միջոցով, որի պայմաններում սովորողը շատ բաներ հասկանում է սեփական փորձով: Համապատասխան դասագրքերն, իրենց հերթին, պետք է հարուստ լինեն նկարազարդման նյութերով, տեքստերը հեղեղված չլինեն սահմանումներով ու բանաձևերով: Մարդն առհասարակ, երեխաները՝ առավել ևս, հակված են ամեն ինչի մեջ իմաստ տեսնելու: Այն գիտելիքներն են անցնում երկարատև հիշողության ոլորտ, որոնք մարդը գիտակցաբար ցանկացել է յուրացնել: Այսինքն՝ երեխայի համար ուսուցումն արդյունավետ է միայն այն ժամանակ, երբ ինքն է իր կրթության սուբյեկտը. երբ ինքն է գիտակցաբար դնում կրթական նպատակներ և ազատորեն կազմակերպում իր ուսումնական գործունեությունը՝ դրված նպատակներին հասնելու համար: Այս դեպքում է միայն գիտելիքն անձի համար իմաստ ու արժեք ստանում, դառնում հոգևոր հարստություն: Անդրադառնանք երեխայի զարգացման հոգեբանական մեխանիզմներին. երեխան ուզում է ակնառու պատկերացնել, նրան հարկավոր է պրակտիկ գործունեություն, բնության հետ կենդանի շփում: Երեխան ուզում է իրեն մատուցվող գիտելիքների իմաստն հասկանալ: Ուսուցումն ու դաստիարակությունը անխզելի միասնություն են կազմում և իմաստալից է խոսել միայն ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպման մասին: Սակայն, կրթական պրակտիկայում դաստիարակության և ուսուցման ոլորտները նկատելի չափով տարանջատվում են, ինչը հնարավորություն չի տալիս ապահովելու կրթության ընդհանուր որակի ցանկալի մակարդակ: Թեև ուսուցմամբ կարելի է դաստիարակչական որոշակի խնդիրներ լուծել, սակայն մատաղ սերնդին հանրության համար կարևոր նշանակություն ունեցող արժեքների պատվաստումն իրականացվում է հիմնականում այլ գործոնների շնորհիվ: Դա ժողովրդավարական համակարգի տարրերի առկայությունն է հասարակական կառուցվածքներում, ուսումնական գործընացի ընդհանուր կուլտուրան է, կրթական համակարգում հաստատված

բարոյահոգեբանական առողջ մթնոլորտը, սովորողների և ուսուցիչների հարաբերությունների ժողովրդավարական ոճը, ի վերջո՝ օրենքի գերակայության հաստատումն ու նրա հարգումը կրթության բոլոր սուբյեկտների կողմից: Կարճ ասած, դաստիարակության մեջ որոշիչը միջավայրն է. եթե հասարակությունն ինքը չի ապրում ժողովրդավարական արժեքներով, դրանք չի կարող մատուցել և ստիպել նրանցով ապրել իր սերունդներին: Մարդն ընդօրինակում և վարքի նորմա է դարձնում այն ամենը, ինչ տեսնում է, ինչի ներգործությունն իր վրա զգում է, ինչը կարևորում է իր սոցիալական առաջընթացի ու բարոյական հասունացման համար: Ուրեմն դաստիարակության ու սոցիալականացման խնդիրներում խոսքն ու խրատը, քարոզը, արհեստականորեն ստեղծված կարգ ու կանոնը որոշիչ չեն, որոշիչ են կրթության սուբյեկտների միջև հարաբերությունների ընդհանուր կուլտուրան, աշխատանքային և ուսումնական նորմալ պայմանները, ուսումնական պրոցեսում սովորողների ազատության և ինքնուրույնության աստիճանը, բարոյահոգեբանական առողջ մթնոլորտը: Դաստիարակության ընդհանուր ռազմավարության և օպտիմալ տեխնոլոգիաների բացակայության պայմաններում ուսուցչի դերն առավել կարևորություն է ստանում: Ուսուցչի բարոյական նկարագիրը, մեթոդական պատրաստվածության մակարդակը, նրա անձնային ու ինտելեկտուալ որակները դաստիարակչական մեծ ներուժ ունեն:

Համակարգչի , համացանցի դերը ուսուցման գործընթացում:

Պետական կրթական չափորոշիչների ներդրմամբ ավելացել է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կարիքը. Դրանց տիրապետումը դրված է **Ժամանակակից աշխարհի** կրթական համակարգում: Ինչպես ցույց է տալիս պրակտիկան, առանց տեղեկատվական նոր տեխնոլոգիաների արդեն անհնար է պատկերացնել **Ժամանակակից դպրոցը:**

Եվ կրթությունը, որպես մշակույթի համակարգում հանդես եկող առանձնահատուկ գործունեություն, բնականաբար, չի կարող հեռու մնալ այս գործընթացից: Մանկավարժական տեսանկյունից քննարկվում են հետևյալ խնդիրները.

- ուսուցման որակի ապահովում և կրթական բաց համակարգերի (բաց կրթության) կառուցման սկզբունքներ.
- տեղեկատվական և հաղորդակցման տեխնոլոգիաները լրացուցիչ կրթության մեջ.
- նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները՝ որպես ստեղծական կարողությունների և մասնագիտական կողմնորոշման միջոց.
- կրթության հոգեբանական, մանկավարժական խնդիրները տեղեկատվական հասարակության պայմաններում.
- տեղեկատվական հասարակության մեջ գլոբալիզացիան և կրթության ու կրթական ծառայությունների ինտեգրումը.
- տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դաստիարակչական ազդեցությունը.
- տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ազդեցությունը անհատի մտավոր զարգացման վրա

□ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ազդեցությունը և դերը երեխաների հոգեբանական զարգացման վրա և այլն:

Ակնհայտ է, որ առաջիկայում կավելանա անհատական համակարգիչների ներդրումը, և սրան համապատասխան կբարձրանան աշակերտների համակարգչային գրագիտության նկատմամբ պահանջները:

Հիմա բոլորը հասկանում են, որ համակարգիչը չի կարող փոխարինել ուսուցչին: Բայց դա կարող է հեշտացնել նրա աշխատանքը, հետաքրքրել երեխաներին, ապահովել նյութի ավելի տեսողական, բոլորովին նոր ընկալում:

Հետևաբար, «SՀՏ-ի հնարավորությունները դասարանում որպես կրթության որակի բարձրացման միջոց են».

Ուսումնական գործընթացում առավել հաճախ օգտագործվող SՀՏ տարրերը ներառում են ներկայացում:

Համակարգչի և մուլտիմեդիա պրոյեկտորի միջոցով ցուցադրված դասագրքերի էլեկտրոնային հավելումներ, թվային, կրթական ռեսուրսներ, ինտերակտիվ տախտակ:

DVD սկավառակներ, նկարներով և նկարագրումներով վիդեո և ատլասներ, սարքավորումներ, ռոբոտաշինություն:

Թվային մանրադիտակ.

Տեխնոլոգիայի հանրաճանաչ տարրերից է **Power Point ծրագիրը**, որն օգնում է նյութ պատրաստել ցանկացած դասի համար: Ներկայացումը թույլ է տալիս նկարագրել հաղորդվող նյութը չի ծանրաբեռնում տեսողական տարածքը, ֆիքսում է ուշադրությունը: Երեխաները, որպես կանոն, շատ ուշադիր դիտում են նյութը և վերարտադրում այն հաջորդ դասերին:

Հաջորդ SՀՏ տարրը, որը օգտագործվում է դասարանում, ինտերակտիվ գրատախտակի վրա աշխատելն է:

Ինտերակտիվ գրատախտակը հնարավորություն է տալիս օգտագործել ուսումնական գործընթացում eBeam Փոխազդել, որը մշտապես տեղադրված է դասարանում՝ համակարգչով և պրոյեկտորով:

Ինտերակտիվ գրատախտակի օգնությամբ ցուցադրվում է պրեզենտացիաներ, աշակերտներն ակտիվորեն ներգրավում են նյութի յուրացման գործընթացում՝ միաժամանակ բարելավելով դասի տեմպն ու ընթացքը: Գրատախտակին ուսանողները տեղափոխում են առարկաներ և պիտակներ, մեկնաբանություններ ավելացնում տեքստերին, գծագրերին, ընդգծում են հիմնական հատվածները և ավելացումներ կատարում, տեղադրում են նյութեր, կապում նկարը պիտակի հետ և շատ ավելին: Երեխաները հաճույքով կատարում են տարբեր առաջադրանքներ էլեկտրոնային գրատախտակի վրա, նրանք իրենց հանգիստ են զգում: ID-ն թույլ է տալիս դասը դարձնել ավելի դինամիկ, տեղեկատվական, բարձրացնել սովորողների մոտիվացիան սովորելու համար:

Դպրոցում կարևոր նորամուծություն է ռոբոտաշինության օգտագործումը : **Ռոբոտաշինությունը դպրոցում**- սա կրթական կոնստրուկտորների օգտագործումն է, որը թույլ է տալիս հավաքել աշխատանքային սարքեր և մեխանիզմներ առանձին մասերից : **Ռոբոտաշինության տարբեր առարկայի տեխնոլոգիայի վրա**, որտեղ տեղի է ունենում մոդելների հավաքում և ծրագրավորում, իսկ պատրաստի մոդելների օգտագործումը հնարավոր է այլ դասերին (աշխարհ, մաթեմատիկա): Նախագծեր մշակելիս և կարգաբերելիս ուսանողները կիսում են իրենց փորձը միմյանց հետ, ինչը արդյունավետորեն ազդում է ճանաչողական, ստեղծագործական հմտությունների զարգացման վրա և, ամենակարևորը, նրանք գիտեն, թե ինչպես աշխատել թիմում և համակարգել իրենց գործողությունները մյուսների հետ: Տղաները մեծ ոգևորությամբ հավաքում են կոնստրուկտորի մասերը, օգնում միմյանց: Զարգանում է ուշադրությունը, մտածողությունը և ձեռքերի նուրբ շարժիչ հմտությունները: ՏՀՏ-ի այս տարրը երեխաներին նախապատրաստում է այնպիսի առարկաների ուսումնասիրությանը, ինչպիսիք են համակարգչային գիտությունը, ֆիզիկան, ծրագրավորումը:

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործումը ուսուցչի աշխատանքում անհրաժեշտություն են: Այս առումով, նման հասկացությունները հաստատապես մտել են մեր կյանք,

որպես «տեղեկատվական տեխնոլոգիա», «հաղորդակցական տեխնոլոգիա», «նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ուսուցում ", " թվային կրթական ռեսուրսներ ",

«Ինտերակտիվ գրատախտակ» «մուլտիմեդիա շնորհանդեսներ» և այլն Տեղեկատվության տիրապետում

տեխնոլոգիան ժամանակակից աշխարհում հավասար է այնպիսի որակների, ինչպիսիք են կարդալու և գրելու կարողությունը :

Մարդը, ով տիրապետում է տեխնոլոգիաներին և տեղեկատվությանը, ունի այլ, նոր ոճ, մտածողություն, կարող է տարբեր կերպ մոտենալ առաջացած խնդրի գնահատմանը, դրանց կազմակերպմանը, գործունեությանը: Պատրաստակամությունը պետք է լինի դպրոցի արդյունքներից մեկը

երեխաներին տիրապետել ժամանակակից համակարգչային տեխնոլոգիաներին և օգտագործելու կարողությանը, հետագա ինքնակրթության համար ստացված տեղեկատվությունը. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների մասին:

ժամանակակից դպրոցը պետք է դիտարկել որպես դասավանդման մեթոդներից մեկը:

ՏՀՏ-ների օգտագործումը տարբեր դասերին թույլ է տալիս զարգացնել ուսանողների հմտությունները :

Ռացիոնալ օգտագործել ինտերնետը, նավարկել տեղեկատվական հոսքերում, ճանաչել շրջակա աշխարհը; տիրապետել տեղեկատվության հետ աշխատելու գործնական եղանակներին :

Զարգացնել հմտություններ, որոնք թույլ են տալիս փոխանակել տեղեկատվություն՝ օգտագործելով ժամանակակից տեխնիկական :

SZS-ն կարող է օգտագործվել հետևյալ ոլորտներում.

1. Աշխատանքային փաստաթղթերի պահպանում էլեկտրոնային ձևաչափով :

Քարտեր անհատական աշխատանքի և սովորողների առաջադիմության մակարդակի մոնիտորինգի համար:

Դպրոցը վարում է էլեկտրոնային ամսագիր, որը թույլ է տալիս տեղեկատվություն փոխանցել ծնողներին, պատասխանել նրանց հարցերին, տեղադրել նորություններ, գործողությունների ծրագիր դպրոցում և դասարանում, դրանց արդյունքները, ֆոտոռեպորտաժները, դասացուցակը

2. Օգտագործվում է դասարանում և տնային առաջադրանք կատարելիս մուլտիմեդիա:

3. Մուլտիմեդիա ներկայացումների ստեղծում., աշակերտները տեսողական-փոխաբերական մտածողություն ունեն, հետևաբար շատ կարևոր է կառուցել

ուսուցանելով նրանց՝ օգտագործելով հնարավորինս շատ բարձրորակ պատկերազարդող նյութեր, ինտերնետում հայտնաբերված շնորհանդեսները և

նաև իր իսկ կողմից ստեղծված Ֆիլմերի օգտագործումը դասարանում թույլ է տալիս մեծացնել ուշադրությունը, ստեղծում է դրական հուզական ֆոն. Դրանք հիմնված են անիմացիայի վրա, որը թույլ է տալիս ուշադրություն հրավիրել կոնկրետ օբյեկտի վրա, ստուգել պատասխանների ճիշտությունը սովորողներ, նկարազարդել պատճառաբանության հաջորդականությունը և այլն:

Մոնիտորինգ անցկացման ժամանակ ես օգտագործում եմ թեստավորում: Այս տեսակի հսկողությունը թույլ է տալիս օբյեկտիվորեն համեմատել

ուսանողների ձեռքբերումները՝ արդյունքների հետագա վիճակագրական մշակմամբ
ընթացքում:

Դասերին նախապատրաստվելը սովորեցնում է երեխաներին գտնել իրենց
անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Օրինակ, զեկույցին, կամ իրենց շրջապատող
աշխարհի մասին նյութեր են փնտրում տարբեր հանրագիտարաններում.,
ուսումնասիրություն կատարում, աշխատում բացատրական և ուղղագրական
բառարանների հետ, այլ կայքերում: նյութեր փնտրում: Գտնված նյութը պարունակում
է ոչ միայն տեքստային տեղեկատվություն, այլև լուսանկարներ, տեսանյութեր,
անիմացիաներ, քարտեզներ, սխեմաներ, վիկտորինաներ: Մեր դասերին, ի լրումն
տեղեկատվության դասագրքի հոդվածներ, նոր, անհայտ, ստացված էլեկտրոնային
աղբյուրներից և համացանցից, աշակերտները ներկայացնում և պաշտպանում են
իրենց նախագծերը տարբեր թեմաներով:

Մաթեմատիկայի դասերին, օգտագործելով սլայդներ, աշխատանք է կատարվում
առաջադրանքների վրա, իրականացվում է բանավոր հաշվարկ, լուծվում են
մաթեմատիկական խաչբառեր. պարզություն. Երեխաները սովորում են հասկանալ
խնդիրը, ուստի դասի միջոցով խնդիրը լուծվել է շնորհանդեսների օգնությամբ:

Դիդակտիկ տեխնիկա, քերականական, հետաքրքիր գծագրեր, շառաղներ և
զլուխկոտրուկներ:

Գաղտնիք չէ, որ շատ ուսանողների համար որոշ դասերը ձանձրալի են և
անհետաքրքիր:

հետաքրքիր.

Հետազոտական նախագծերն ուղղված են ճանաչողական զարգացմանը

ուսանողների գործունեությունը և նրանց ինքնուրույն աշխատանքը որոնման,
հավաքագրման, մշակման և վերլուծության մեջ

տեղեկատվություն: Ուսանողի նախագիծը պաշտպանվում է շնորհանդեսի տեսքով:

Դասերի մուլտիմեդիա ուղեկցության շնորհիվ դասի ընթացքում պահվում է մինչև 30%

սովորելու ժամանակը, քան գրատախտակի աշխատանքը: Ուսուցիչը չպետք է այդպես մտածի

նա բավարար տեղ չի ունենա տախտակի վրա, մի անհանգստացեք կավիճի որակի համար, պարզ է և ամեն ինչ

գրված. Խնայելով ժամանակը, ուսուցիչը կարող է մեծացնել դասի խտությունը, հարստացնել այն նորերով:

. Ինտերնետային ռեսուրսների օգտագործում.

Համացանցը հսկայական տեղեկատվական ռեսուրս է, որն ամեն օր

համալրվել է. Վերջերս բազմաթիվ կրթական

կայքեր և պորտալներ, ֆորումներ, ցանցային ռեսուրսներ տարբեր թեմաներով, ցանցային համայնքներ

ուսուցիչներ և ուսանողներ, առցանց կրթական ամսագրեր: Ինտերնետը կարելի է համարել որպես միջոց

ինքնակրթություն և ինքնազարգացում. Երեխաները դառնում են որոնողներ, ծարավ գիտելիքի,

անխոնջ, ստեղծագործ.

6. Սովորողների հեռավար ուսուցում, ինտերնետ օլիմպիադաներ, ինտերնետ մարաթոններ.

Իմ դասարանի շատ ուսանողներ ակտիվորեն ներգրավված են առցանց մարաթոններում,

ճանաչողական հետաքրքրությունների, կարողությունների և կարողությունների զարգացման անհրաժեշտությունը:

XXI դարը համակարգչային բարձր տեխնոլոգիաների դար է: Ժամանակակից երեխան ապրում է էլեկտրոնային մշակույթի աշխարհում:

Տեղեկատվական մշակույթում փոխվում է նաև ուսուցչի դերը՝ նա պետք է դառնա տեղեկատվական հոսքի համակարգողը: Հետևաբար, ուսուցիչը պետք է տիրապետի **ժամանակակից տեխնիկական** նոր կրթական տեխնոլոգիաներ՝ երեխայի հետ նույն լեզվով շփվելու համար:

Այսօր, երբ տեղեկատվությունը դառնում է հասարակության զարգացման ռազմավարական ռեսուրս, իսկ գիտելիքը հարաբերական և անվստահելի առարկա է, քանի որ այն արագորեն հնանում է և պահանջում մշտական թարմացում տեղեկատվական հասարակության մեջ, ակնհայտ է դառնում, որ ժամանակակից կրթությունը շարունակական գործընթաց է:

Տարրական դպրոցի ուսուցչի առջև ծառայած հիմնական խնդիրներից մեկը հորիզոնների ընդլայնումն է, շրջապատող աշխարհի մասին գիտելիքների խորացումը, երեխաների մտավոր գործունեության ուժեղացումը և խոսքի զարգացումը:

Տեղեկատվական նոր տեխնոլոգիաների արագ զարգացումը և դրանց ներդրումը մեր երկրում հետք են թողել ժամանակակից երեխայի անհատականության զարգացման վրա: Այսօր ավանդական «ուսուցիչ-աշակերտ-դասագիրք» սխեմայի մեջ ներդրվել է նոր հղում՝ համակարգիչ, իսկ դպրոցական գիտակցության մեջ՝ համակարգչային ուսուցում: Կրթության ինֆորմատիզացիայի հիմնական մասերից մեկը տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումն է կրթական առարկաներում:

Տարրական դպրոցի համար սա նշանակում է կրթության նպատակների սահմանման առաջնահերթությունների փոփոխություն. առաջին դասարանի դպրոցում ուսուցման և դաստիարակության արդյունքներից մեկը պետք է լինի ժամանակակից համակարգչային տեխնոլոգիաներին տիրապետելու երեխաների

պատրաստակամությունը և ստացված տեղեկատվությունը թարմացնելու ունակությունը: նրանց օգնությամբ հետագա ինքնակրթության համար: Այս նպատակներին հասնելու համար անհրաժեշտ է դառնում տարրական դասարանների աշակերտների ուսուցման տարբեր ռազմավարություններ կիրառել տարրական դասարանների ուսուցիչների պրակտիկայում և, առաջին հերթին, տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործումը կրթական գործընթացում:

SZS-ի օգտագործումը տարրական դպրոցում տարբեր դասերի ժամանակ թույլ է տալիս զարգացնել աշակերտների կարողությունը՝ կողմնորոշվելու շրջակա աշխարհի տեղեկատվական հոսքերում. տիրապետել տեղեկատվության հետ աշխատելու գործնական եղանակներին; զարգացնել ժամանակակից տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ տեղեկատվության փոխանակման հմտություններ: Համակարգչային տեխնոլոգիաների կիրառմամբ դասերը կարող են դրանք դարձնել ավելի հետաքրքիր, մտածված, շարժական: Օգտագործվում է գրեթե ցանկացած նյութ, կարիք չկա դասի համար պատրաստել շատ հանրագիտարաններ, վերարտադրումներ, աուդիո ուղեկցություն. այս ամենը արդեն նախապես պատրաստված է և տեղադրված է փոքրիկ CD-ի կամ ֆլեշ քարտի վրա:

Եզրակացություն

Երբ համակարգիչները սկսեցին կիրառվել կրթության մեջ, հայտնվեց «նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ» (NIT) տերմինը: Եթե օգտագործվում է հեռահաղորդակցություն, ապա հայտնվում է «տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաներ» տերմինը՝ S2S:

Նոր և նորագույն տեղեկատվական գործիքների օգտագործումը հանգեցնում է մանկավարժության մեջ նոր հասկացությունների առաջացմանը:

Դպրոցում անհնար է դաս անցկացնել առանց տեսողական միջոցներ ներգրավելու, հաճախ խնդիրներ են առաջանում: Ո՞րտեղ կարող ենք գտնել մեզ անհրաժեշտ նյութը և ինչպես լավագույնս ցուցադրել այն: Օգնության է հասել համակարգիչը:

Երեխային դասարանում ստեղծագործական գործընթացում ընդգրկելու ամենաարդյունավետ միջոցներից է S2S -ի օգտագործումը:

Կարող ենք եզրակացնել, որ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրման և կիրառման առավելությունները, ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառումը բարելավում է կրթության որակն ընդհանուր առմամբ, քանի որ այն թույլ է տալիս դասերն անցկացնել ավելի բարձր գեղագիտական և զգացմունքային մակարդակով: Այսպիսով, «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ» կատեգորիայի առկա սահմանումները վերլուծելուց հետո կարող ենք եզրակացնել, որ այս հայեցակարգն ունի բարդ և բազմակողմ բնույթ: Հաշվի առնելով տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հեղինակային մեկնաբանությունը, բացահայտելով ուսումնական գործընթացում դրանց ներդրման հիմնական պատճառները, դրանց կիրառման առավելություններն ու հետևանքները՝ կարող ենք եզրակացնել, որ կրթական գործընթացում նոր տեխնոլոգիաների կիրառման կարևորությունն ու նպատակահարմարությունը. անկասկած, քանի որ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործումը թույլ է տալիս ուսանողներին մոտիվացնել նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու հարցում,

մեծացնում է նոր տեղեկատվության յուրացման տեմպը, բարելավում է դասավանդման որակը և բարձրացնում ուսանողների ակտիվությունը: